

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УНІВЕРСАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКУ

*О.М. Губарик, к.е.н., доц. кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою
А.О. Криворучко, студентка гр. МгФБС-1-18
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

В умовах кризи, яка торкнулась фінансової сфери країни, постає питання забезпечення фінансової безпеки банківської системи країни. Існує прямий взаємозв'язок фінансово-економічної безпеки держави та фінансово-економічної безпеки банківської системи, тому що останнє є складовим елементом фінансово-економічної безпеки держави. Тобто якщо рівень фінансовоекономічної безпеки банківської системи буде зростати, то це є значним підґрунтям для зростання фінансово-економічної безпеки країни.

Відхилення у банківській системі впливають на інтереси та стан суб'єктів господарювання і можуть викликати дестабілізацію в соціально-економічному та політичному житті суспільства.

На жаль, сучасний стан банківської системи не впливає позитивно на рівень фінансово-економічної безпеки країни. Тому постає проблема адекватної оцінки реального стану банківської сфери та розроблення заходів щодо підвищення рівня фінансової безпеки банківських установ і банківської системи загалом. Дослідженням економічної безпеки присвячено багато робіт, але саме проблема оцінювання рівня фінансової безпеки банків і банківської системи у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі є недостатньо висвітленою, оскільки не має єдиного вектора підходів до розгляду безпеки банківської діяльності та основних її складових.

Система економічної безпеки банку представляє собою сукупність об'єктів, суб'єктів і механізму реалізації безпеки, об'єднаних спільною метою та завданнями щодо протидії загрозам, і які забезпечують безпеку банку і досягнення ним цілей бізнесу, а також укріплення позицій на ринку банківських послуг [1].

З метою досягнення високого рівня фінансової стійкості, захисту фінансово-економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз, запобігання та протидії реальним і потенційним загрозам розвитку в довгостроковому періоді, банк будує власну систему управління економічною безпекою банку.

Для вироблення політики управління фінансово-економічною безпекою банку спочатку ставляться цілі і завдання, визначаються принципи і функції їх забезпечення, тобто виробляється певна стратегія. На основі аналізу основних елементів системи (суб'єктів, об'єктів, ризиків і погроз) розробляється механізм управління фінансово-економічною безпекою і здійснюється зворотний зв'язок: коли за допомогою механізму фінансово-економічної безпеки управляють елементами системи. На всіх стадіях розроблення і здійснення політики управління фінансово-економічною безпекою банку необхідний всеосяжний контроль. Функціонування

механізму відбувається шляхом здійснення певних дій над її об'єктами. При цьому для кожного окремого проміжку часу повинен бути визначений пріоритетний об'єкт, відповідальність за оптимізацію параметрів якого повинна бути закріплена за конкретним суб'єктом фінансової безпеки банку.

Універсальним підходом до оцінювання рівня фінансової безпеки є підходи, які ґрунтуються на коефіцієнтах, що відображають фінансові діяльності банку. Кількість таких коефіцієнтів може бути досить різноманітною, оскільки кожен дослідник буде ставити перед собою різні кінцеві завдання.

Аналіз наукової літератури дав змогу виявити чинники, які впливають на фінансову та економічну безпеку банків – рівень обов'язкового резервування (для збільшення пропозиції грошей НБУ зменшує норматив обов'язкового резервування, для зменшення пропозиції грошей норматив обов'язкового резервування збільшується), рефінансування Національного банку України (необачна політика НБУ може привести до великих втрат комерційного банку і навіть до його ліквідації), система розрахунків (найсерйозніша проблема – некваліфіковане управління керівниками окремих комерційних банків структурою активів і пасивів), конкурентне середовище (недобросовісна конкуренція), організаційна система банків, прогалини законодавчої бази (досі відсутній закон про банківську таємницю), ступінь упровадження інновацій, збереження активів, забезпечення прибутковості, охорона інформації, кваліфікація співробітників.

Поряд з кількісними методами оцінки рівня фінансової безпеки банків і банківської системи варто відзначити підходи до оцінки якісних показників фінансової безпеки, зокрема методи експертних оцінок, які ґрунтуються на анкетуванні банківських експертів. Щодо вибору показників оцінки рівня фінансової безпеки банківської системи загалом, то більшість показників є аналогічними до показників оцінки фінансової безпеки комерційних банків, однак значення самих показників обчислюється загалом по системі.

Проаналізувавши різні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки банків і банківської системи, ми можемо зробити висновок, що більшість науковців використовує підходи, які ґрунтуються на використанні коефіцієнтів і показників. Причому варто також зазначити, що всі підходи, окрім експертного оцінювання, є взаємопов'язаними з методом фінансових показників та коефіцієнтів, оскільки оцінка ризиків банків і математичні моделі ґрунтуються на цих показниках.

Література.

1. Засадна Х. О. Стандарти управління інформаційною безпекою банку / Х.О. Засадна // Фінансовий простір. – 2011. – № 3 (3). – С. 60 – 64.
2. Зачосова Н. В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ : монографія / Н. В. Зачосова. – Черкаси : ПП Чабаненко Ю. А. – Черкаси, 2016. – 375 с.